

valgets Fleertals Forslag, hvis det vinder Majoritet i Thinget, forekommer det mig dog, at der netop af de Hensyn, som det ærede Medlem fra Kjøbenhavn (Madvig), som senest havde Ordet, udhævede, vel kunde være god Grund til paa ingen Maade at ansee det for urigtigt at gaae ind paa de af Mindretallet stillede Forslag, al den Stund det dog neppe kan nægtes, at for Mange ville maaffee netop de Momenter være af stor Vægt ved Edens Afleggelse, imedens, saavidt jeg har forstaaet den ærede Ordfører, Fleertallet, selv i det Bæsentligste kun har erindret det imod Mindretallets Forslag, at det formeentlig ikke behøvedes, at det var overflødig. Seg vil ikke gaae videre ind i Undersøgelsen, men blot anføre, at jeg for min Deel agter at stemme for Mindretallets Forslag.

Madvig: Der er Afstilligt af, hvad den ærede Ordfører anførte, hvorom jeg blot vil bemærke, at det ikke vedkom mig eller mine Argumenter. Seg har jo ikke talt for de tre Tinges Oprækkelse; men kun sagt, at man havde fundet det nødvendigt at have en saadan symbolisk Handling — om det er den bedste Form, skal jeg ikke sige — og at man i Analogi dermed havde fundet det nødvendigt at have noget lignende ved Bødernes Edsaflæggelse. Den ærede Ordfører oplæste af et Skrift nogle Ord, som han vilde, at jeg skulde tage mig af, idet der var Tale om, at man i Middelaalderen havde, for at haane Bøderne, paalagt dem som nedarvede Skikke trykkende Ceremonier. Ja, det var just det, jeg sagde, at vi skulde fjerne Alt, hvad der havde Udseende af at paalægge Bøderne noget latterligt eller komiskt, og at man kun skulde søge den enkelte for Bøderne efter den nedarvede Sindsstemning bethydningsfulde Form; og denne, sagde jeg, var snarere det bedækkede Hoved end den oprakte høire Haand. Nu vil den ærede Ordfører ikke paa nogen Maade kunne sige, at den Skik at bedække sit Hoved ved religiøse Handlinger og ved Nævnelsen af Guds Navn er Noget, der af de Kristne er paalagt til Haan for Bøderne. Den ærede Ordfører vil uden Tvivl anerkjende, at det er en hos Bøderne selv oprunden og fra Orienten nedarvet Skik. Op-

ræktningen af den høire Haand, sagde den ærede Ordfører, var ikke indført hverken ved denne Lov eller af Udvalget, men ved en ældre Forordning. Ja ganske vist, men den er dog ikke indført af Bøderne, men høret just med til, hvad der er indført af de kristne Regjeringer. Det ærede Medlem (Hass) sagde, forekommer det mig, at der i det gamle Testament fandtes Exempler paa Oprækkelse snart af den høire og snart af den venstre Haand; hvad der for mig er Hovedsagen, er, at man ønsker at føie en symbolisk Handling til Ordene ved Eden for Bøder, og hvad skal man saa vælge? En symbolisk Handling, der kun er foreskrevet af de Kristne, eller en symbolisk Handling, der er oprunden af jødisk Tradition? Seg siger, man skal for Bøden vælge det, der er oprundet af jødisk Tradition, og, saavidt jeg kan skjønne — jeg erkjender, at jeg ikke har anstillet lærde Undersøgelser i denne Retning, men jeg tror dog ikke, den ærede Ordfører kan modsige det — er just det bedækkede Hoved ved Fremsigelsen af Guds Navn og ved hellige Handlinger en jødisk Skik. Oprækkelsen af den høire Haand er derimod ikke nogen speciel jødisk Skik; og vil man have en saadan Skik, siger jeg, at man skal benytte en af jødisk Oprindelse.

Ordføreren: Seg skal blot svare et Par Ord paa, hvad den ærede Landstingsmand nu sagde. Det er ikke det, hvorpaa det alene kommer an, om en saadan Skik er af jødisk Oprindelse eller ikke; men derimod kommer det an paa, hvorledes den egentlig er kommen ind, naar en Bøde har aflagt Ed for en kristen Domstol, og der, tror jeg, efter Alt, hvad jeg kan see, at turde paastaae, at man ikke har taget Hensyn til, om det var en religiøs Skik hos Bøderne eller ikke; men derimod har ladet sig lede af ganske andre Hensyn og da, navnlig af Mistro imod Bøden, har meent gjennem saadanne forunderlige Former, hvortil ogsaa dette høret at bedække Hovedet, at sikke sig baade imod en falsk Ed og imod alle Forbehold ved Edsaflæggelsen.

Hass: Seg maa dog beskrive den ærede Ordførers Paastand, at det skulde være en for-